T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/221
KARAR NO : 2024/216
KARAR TR : 03/06/2024

ÖZET: 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un 8. maddesinin yedinci fıkrasıuyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : R. ... Gıd. İth. İhra. ve Tic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. S. Ö
Davalı : Çankaya Kaymakamlığı
Vekili : Av. A.K

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Çankaya Kaymakamlığı İlçe Sağlık Müdürlüğünün 22/04/2023 tarih ve 214308264 sayılı idari yaptırım kararı ile, davacıya ait işyerinde yapılan denetimde *"tütün ürünlerinin satış belgesi olmaksızın veya satış belgesinde belirtilen yerin dışında satışa sunulması"* sebebiyle 4207 sayılı Kanun'un 3/13. maddesine istinaden 4733 sayılı Kanun'un 8/5. maddesinın (ı) bendi uyarınca davacı şirkete 23.697 TL idari para cezası verilmiş, durum 27/04/2023 tarih ve E-84480573-289-214308264 sayılı işlem ile davacıya bildirilmiştir.

2. Davacı, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği 07/12/2023 tarih ve D.İş.2023/6010 sayılı kararı ile, denetime konu tutanağın usule uygun olmadığı gerekçesiyle başvurunun kabulüne ve Kabahatler Kanunu'nun 28/8-(b) maddesi gereğince idari yaptırım kararının kaldırılmasına karar vermiş, bu karara itiraz edilmiştir.

4. **Ankara 5. Sulh Ceza Hâkimliği 22/01/2024 tarih ve D.İş.2024/1066 sayılı kararı**ile, itirazı inceleme görev ve yetkisinin idare mahkemelerine ait olduğunu belirterek, itirazın kabulü ile, Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği kararının kaldırılarak, başvurunun usulden reddine kesin olarak karar vermiş ve karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

> *"...Her ne kadar Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği'nin 07/12/2023 tarih ve 2023/6010 d. iş sayılı kararında idari yaptırım kararına yapılan itirazın kabulüne ve idari yaptırım kararının kaldırılmasına karar verilmiş ise de;*
>
> *Muteriz, itiraz dilekçesinde, hakkında Ankara Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünce 4733 Sayılı Kanunun 8/5-ı maddesine muhalefet eyleminden düzenlenen 27/042023 tarih ve 214308264 karar sayılı idari yaptırım kararının usul ve yasaya aykırı olduğundan bahisle kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.*
>
> *4733 sayılı Kanun'un 8/10-11. maddelerinde yer alan "(10) Bu Kanun hükümlerine göre verilen İdarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren onbeş güü içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz. (1 l)İdarî yaptırımlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır."*
>
> *Bu açıklamalar bağlamında ilgili mezkur Kanun maddesi gözetilerek yapılan değerlendirmede; kabahatli hakkında Çankaya Kaymakamlığınca 4733 Sayılı Kanunun 8/5-ı maddesine muhalefet eyleminden düzenlenen 27/04/2023 tarih ve 214308264 karar sayılı idari yaptırım karar tutanağına karşı yapılan başvurunun görevsizlik nedeniyle usulden reddine karar verilmesi gerekirken esasa girilip değerlendirme yapıldığı anlaşılmakla Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği'nin 07/12/2023 tarih ve 2023/6010 D. İş sayılı kararının Kaldırılmasına ve muterizin idare mahkemesine dava açmakta serbestliğine dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir. (Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 2019/31521 Esas 2019/11292*

Karar sayılı ilaını da bu yöndedir.)

KARAR : (Yukarıda açıklanan sebeplerle)

1-İtiraz eden Ankara Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü vekili Av. A.K 'un 05/01/2024 havale tarihli itirazının bu gerekçe ile KABULÜNE,

2- Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği'nin 07/12/2023 tarih ve 2023/6010 d. iş sayılı kararının KALDIRILMASINA,

3- 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi gereğince muteriz R. ... Gıd. İth. İhra. ve Tic. Ltd. Şti. vekili Av.Ö.Y 'ın 17/06/2023 havale tarihli itirazı yönünden BAŞVURUNUN USULDEN REDDİNE,

4- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 9/1. maddesininin "Çözümlenmesi Damştayın, idare; ve vergi mahkemelerinin görevlerine girdiği halde, adli yargı yerlerine açılmış bulunan davaların görev noktasından reddi halinde, bu hususstaki kararların kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içinde görevli mahkemede dava açılabilir. Görevsiz yargı merciine başvurma tarihi, Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine başvurma tarihi olarak kabul edilir." hükmü uyarınca Hâkimliğimiz kararının kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içerisinde YETKİLİ ve GÖREVLİ İDARE MAHKEMESİNDE DAVA AÇMAKTA MUHTARİYETİNE..."

5. Bu kez davacı vekili, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

6. **Ankara 21. İdare Mahkemesi 13/02/2024 tarih ve E.2024/241 sayılı kararı**ile, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğunu belirterek2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve dosyanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgilikısmışöyledir :

"... Uyuşmazlıkta; Çankaya Kaymakamlığı tarafından, 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine DairKanun'a muhalefet edildiğinden bahisle 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi Kontrolü Hakkında Kanun'un 3. maddesi gereğince 23.697,00-TL idari para cezası uygulanmasına ilişkin idarî yaptırım uygulandığı, 4207 sayılı Kanun'da idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin bulunmadığı, idari yaptırım kararlarının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu anlaşılmıştır.

Bu durumda; Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idarî yaptırım uygulanmasına ilişkin kararlara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

III. İLGİLİ HUKUK

7. 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un*"Diğer koruyucu önlemler"* başlıklı 3. maddesinin onüçüncü fikrası şöyledir:

"(13) Tütün ürünleri, onsekiz yaşını doldurmamış kişilerin doğrudan ulaşacağı ve işletme dışından görülecek şekilde satışa arz edilemez. Tütün ürünleri satış belgesi olmaksızın ve satış belgesinde belirtilen yerin dışında satışa sunulamaz."

8. 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un*"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 20/11/2017-KHK-696/77 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/72 md.)

Bu Kanunun amacı; tütün, tütün mamulleri ve alkol piyasasının düzenlenmesine, tütün, tütün mamulleri ve alkolün Türkiye'de üretimine, iç ve dış alım ile satımına ilişkin usul ve esasları belirlemektir."

9. 4733 sayılı Kanun'un *"Cezai hükümler"* başlıklı 8. maddesinin beşinci fikrasının (ı) bendi şöyledir:

"ı) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından uygunluk belgesi almadan enfiye, çiğneme, nargile tütünü veya yaprak sigara kâğıdı ya da makaron ile sigara filtresi üretenler ile satan veya satışa arz edenlere (...) beşbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir..."

10. 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin dokuzuncu, onuncu ve onbirinci fikraları şöyledir:

"Beşinci fıkranın (f), (g), (h), (ı), (j), (n), (o), (p), (r) ve (s) bentlerinde yazılı fiiller hakkında idarî

yaptırım uygulamaya ve bu fiillerin konusunu oluşturan her türlü eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararını vermeye mahalli mülkî amirler, diğer bentlerde yazılı fiiller hakkında idarî para cezası vermeye Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı yetkilidir. Mahalli mülkî amirlerce uygulanan idarî yaptırımlar onbeş gün içinde Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına iletilir."

Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

İdarî yaptırımlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır."

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/06/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrasının (ı) bendi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

15. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

16. Olayda, davanın, 4207 sayılı Kanun'un 3.maddesinin onüçüncü fıkrasının ihlali sebebiyle 4733sayılı Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrasının (ı) bendiuyarınca verilen idari para cezasının iptaline ilişkin olarak açıldığı, 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin onuncu fıkrasında bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulacağının, bu Kanun'da hüküm bulunmayan hallerde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanacağının düzenlendiği, bu durumda davaya konu idari para cezasına dayanak olan 4733 sayılı Kanun'da bu Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı kanun yoluna ilişkin düzenlemenin yer aldığı anlaşılmıştır.

17. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, 4733 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 21. İdare Mahkemesinin 13/02/2024 tarih ve E. 2024/241sayılı başvurusunun reddigerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 21. İdare Mahkemesinin 13/02/2024 tarih ve E.2024/241 sayılı BAŞVURUSUNUNREDDİNE,

03/06/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp

YAŞAR TAŞ AĞIRMAN SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN